

Sivan SOTE

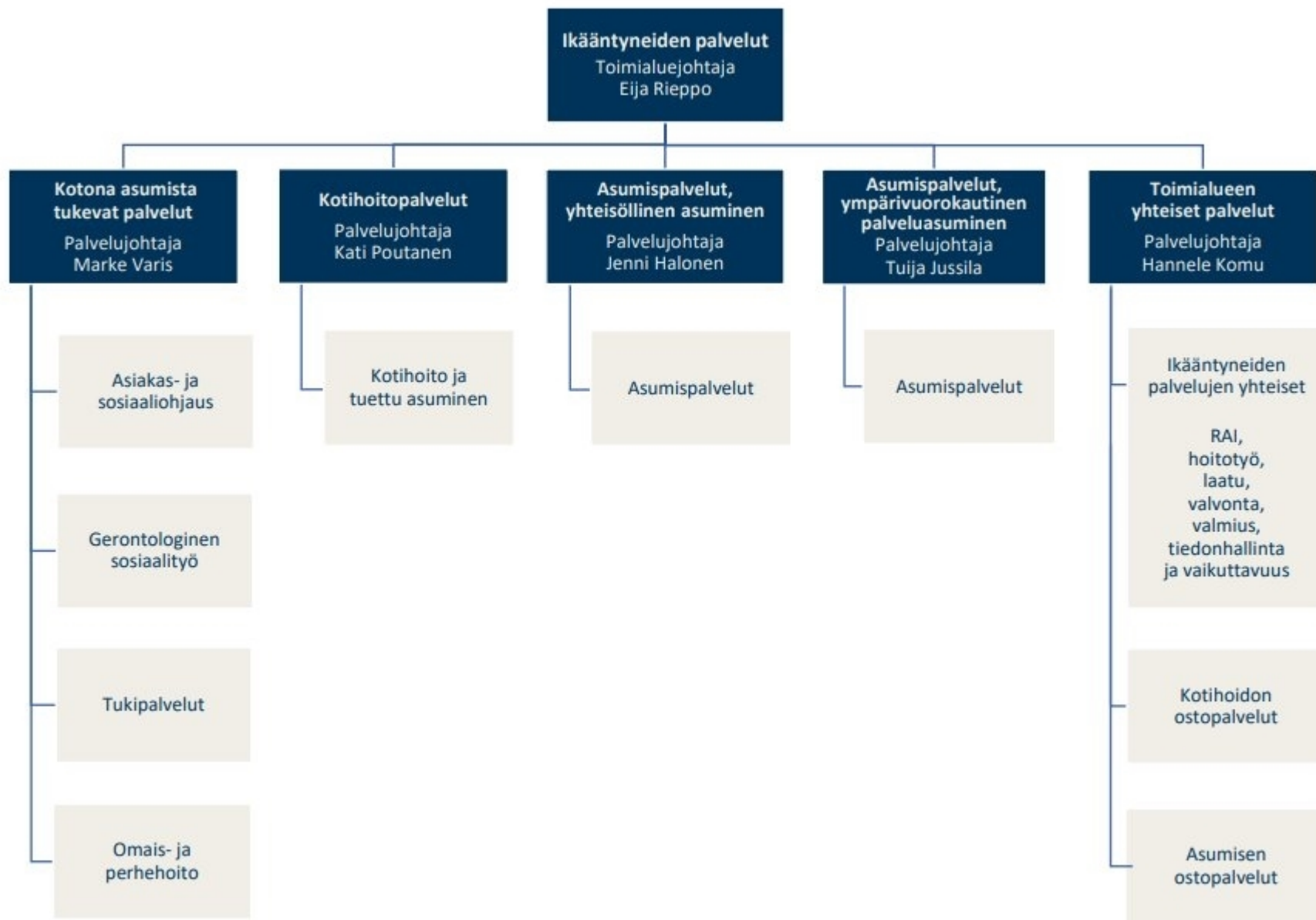
Pohjois-Karjalan hyvinvointialue

Omaishoidon tuki 2025

Vanhusneuvosto 18.2.2025

Riitta Gröhn, palveluesihenkilö

Marke Varis, palvelujohtaja

Omaishoidon tuki

Omaishoidon tuella tarkoitetaan vammaisen, sairaan tai muulla tavoin toimintakyvyltään heikentyneen henkilön hoidon ja huolenpidon järjestämistä kotiloissa omaisen tai muun hoidettavalle läheisen henkilön avulla.

Hyvinvointialue tekee omaishoitajan kanssa toimeksiantosopimuksen omaishoitajuudesta.

Omaishoito perustuu omaishoidosta annettuun lakiin 973/2005 sekä hyvinvointialueen hyväksymiin omaishoidon tuen myöntämisen perusteisiin sekä palkkioluokkiin.

Omaishoidon tuki on määrärahasidonnainen sosiaalipalvelu, johon ei ole subjektiivista oikeutta.

Omaishoidon tuki on kokonaisuus, johon kuuluu omaishoitajalle maksettava hoitopalkkio, lakisääteinen vapaa, tuki sekä muut omaishoitoa tukevat palvelut.

Linkki perusteisiin:

[Omaishoidon tuen myöntämisen perusteet](#)

Omaishoidon tuen asiakasmäärät

Terveyden- ja hyvinvoinnin laitoksen mukaan Suomessa on noin reilut 51 000 omaishoidettavaa, joista puolet yli 75- vuotiaita. Hoitajista suurin osa on naisia ja omaishoidon yleisin syy ovat muistisairaudet.

- Siun soten asiakkuudessa vuonna **2024 oli 1938 eri asiakasta (2023 asiakkaita 1754).**
- Vuoden 2024 asiakasmäärät asiakasryhmittäin, vuoden 2023 määrä suluissa.
 - Vanhustalous (yli 65-vuotiaat) 1289 (1160)
 - Vammaiset 153 (172)
 - Lapsiperheet 383 (300)
 - Muut 113 (122)
- Vuoden 2024 asiakasmäärät palkkioluokittain
 - 1. palkkioluokassa 1227
 - 2. palkkioluokassa 543
 - 3. palkkioluokassa 144
 - 4. palkkioluokassa 21
- Yli 75 –v osalta omaishoidon tuen peittävyys vuonna 2024 oli 4,8 % (vuonna 2023 4,4 %)

Siun soten hoitopalkkiot vuonna 2025

- Hoitopalkkion tasoa arvioitaessa huomioidaan hoidettavan päivittäisen hoivan, huolenpidon, ohjauksen ja valvonnan tarve, sekä hoidon sitovuus.
- Tukeen ei ole oikeutta, jos hoidettavan avun tarve kohdentuu ainoastaan asiointi- ja kodinhoitotehtäviin.

1. Hoitopalkkioluokka 472,15 e/kk

2. Hoitopalkkioluokka 694,95 e/kk

3. Hoitopalkkioluokka 944,32 e/kk

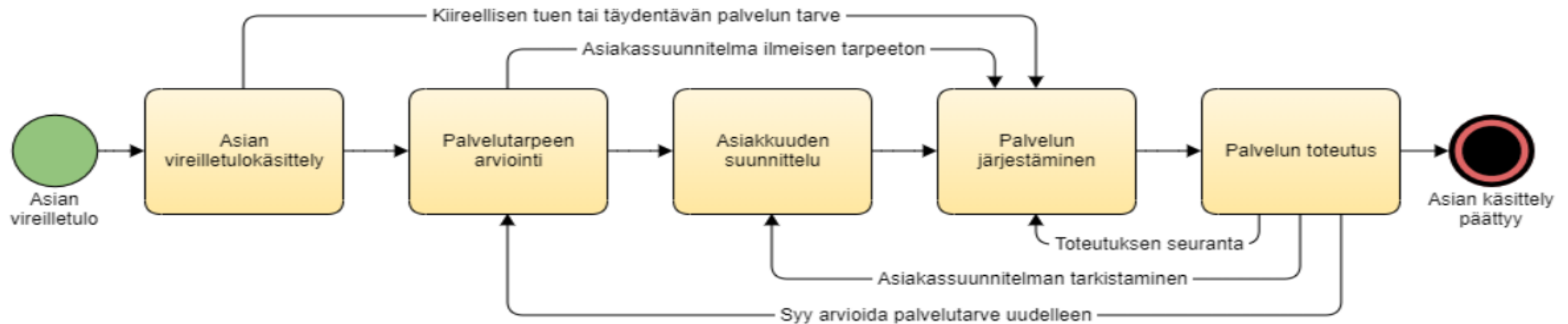
4. Hoitopalkkioluokka 1769,28 e/kk

Omaishoitoperheiden tukimuotoja

- säännöllinen yhteydenpito omaishoitoperheeseen
- hyvinvointi- ja terveystarkastukset omaishoitajalle
- tarpeiden mukaiset sosiaali- ja terveyspalvelut ja muu tuki hoidettavalle
- lakisääteiset vapaat sekä rohkaisu ja tuki niiden pitämiseen
- tarvittaessa myönnettävät muut vapaat
- monipuoliset kotiin tuotavat ja kodin ulkopuoliset sijaishoitovaihtoehdot
- apu sijaishoidon järjestämiseen
- vapautus asiakasmaksuista
- mahdollisuus käydä halutessaan ansiotyössä

Miten omaishoidon asiakkaaksi

Omaishoidon tuen palveluissa noudatetaan sosiaalihuoltolain mukaista palveluprosessia:

Omaishoidon tuen asiakkaalla sekä perheellä on oikeus saada omatyöntekijä (sosiaalihuoltolaki § 42)

RAI arvioinnit tulee tehdä puolivuositain säännöllisessä palvelussa olevalle asiakkaalle (vanhuspalvelulaki § 15 a)

Omaishoidon tuen lakisääteiset vapaat

- Omaishoidon tuesta annetun lain 4 §:n mukaan omaishoitajalla on oikeus pitää vapaata vähintään kaksi vuorokautta kalenterikuukautta kohti. Omaishoitajalla on oikeus pitää vapaata vähintään kolme vuorokautta kalenterikuukautta kohti, jos hän on yhtäjaksoisesti tai vähäisin keskeytyksin sidottu hoitoon ympärivuorokautisesti tai jatkuvasti päivittäin.
- Oikeus vapaan pitämiseen syntyy toteutuneen hoitokuukauden jälkeen.
- Omaishoitajan jaksamisen tueksi on suositeltavaa, että lakisääteiset vapaat pidetään kuukausittain.
- Omaishoitaja maksaa lakisääteisestä omaishoidon tuen palvelusta **omavastuuta 12,80 e/vrk** (vuonna 2025), eli lakisääteisestä vapaan palvelusta ei peritä muuta asiakasmaksua.

Lakisääteisten vapaiden muodot

- Lyhytaikainen asumispalvelu
- Perhehoidon palvelut
- Sijaishoito
- Palvelusetelillä järjestettävät palvelut
- Omaishoitajan vapaan aikainen hoito pyritään ensisijaisesti järjestämään omaishoitoperheen toivomalla tavalla, mutta Siun sotella ei ole ehdotonta velvollisuutta järjestää vapaata omaishoitoperheen toiveiden mukaisesti.
- Hyvinvointialueen tehtävänä on huolehtia hoitoa tarvitsevan henkilön hoidon tarkoituksenmukaisesta järjestämisestä omaishoitajan lakisääteisen vapaan aikana, hoidettavan ikä ja tilanne huomioiden. (Laki omaishoidontuesta 937/2005 § 4)

Perhehoito

- Omaishoitajan lakisääteinen vapaa voidaan järjestää perhehoitona niissä Siun soten hyväksymissä perhekodeissa, jotka tarjoavat lyhytaikaista hoitoa omaishoidon tuen asiakkaille.
- Perhehoidosta sovitaan toimeksiantosopimuksella
- Lyhytaikainen perhehoito sisältää asiakkaan hoivan ja huolenpidon, ateriat, sekä tarvittaessa myös avustamisen päivittäisissä toiminnoissa.
- Perhehoidon palvelut eivät sovellu 3. ja 4 palkkioluokissa oleville asiakkaille ja palvelu on suunnattu ensisijaisesti iäkkäille omaishoidettaville
- Lyhytaikainen perhehoito ei sisällä asiakkaan lääkkeitä eikä henkilökohtaisia hoitotarvikkeita.

Sijaishoito

- Sijaishoitajan on oltava täysi-ikäinen ja hänen on kyettävä kantamaan kokonaisvaltainen hoitovastuu hoidettavasta sijaishoidon aikana.
- Omaishoitoperhe etsii itse sijaishoitajan.
- Siun sote tekee aina ennen sijaishoidon aloittamista sijaishoitajan kanssa toimeksiantosopimuksen, ei ole työsuhde.
- Sijaishoitopalkkio luokat 1–2 118,12 e/vrk
- Sijaishoitopalkkio luokat 3–4 144,96 e/vrk

Lyhytaikainen asuminen asumisen yksiköissä

- Omaishoitajan lakisääteinen vapaa voidaan järjestää lyhytaikaisena asumispalveluna yhteisöllisessä asumisessa tai ympärivuorokautisessa palveluasumisessa.
- Lyhytaikainen yhteisöllinen asuminen on kaksivuorohoivaa, johon sisältyy ateriat ja jossa yöaikaiset käynnit ovat pääosin turvapuhelimella järjestettyjä tai etukäteen suunniteltuja käyntejä.
- Ympärivuorokautinen palveluasuminen sisältää asiakkaan ympärivuorokautisen hoivan ja hoidon, ateriat, muut palvelut kuten avustaminen asunnossa ja sen ulkopuolella, vuokran, vaatehuoltoon liittyvät asiat, siivouspalvelut ja -tarvikkeet sekä asuntoon kuuluvat välineet ja laitteet.
- Lyhytaikainen asuminen ei sisällä lääkkeitä eikä henkilökohtaisia hoitotarvikkeita

Palveluseteli

- Palvelusetelillä voi ostaa palveluja tuottajilta, jotka Siun sote on hyväksynyt omaishoidon tuen vapaan palvelusetelituottajiksi. [Palvelusetelisäätökirja Omaishoidon tuki](#)
- Palveluseteliä on mahdollista käyttää lakisääteisen vapaan järjestämiseen pääsääntöisesti vain hoitopalkkioluokissa 1 ja 2.
- Hoitopalkkioluokissa 3 ja 4 omaishoidettavat asiakkaat ovat niin hoidollisia, että heidän omaishoitajilleen suositellaan vapaan toteuttamisentavaksi muuta kuin palveluseteliä, jotta omaishoitajan lakisääteisen vapaan määrä toteutuisi.
- Setelin arvo 126 e/seteli, yksi seteli vastaa yhtä vapaavuorokautta, vaikka sillä ei saa tosiasiallisesti kokonaista vuorokautta vapaata.

Palvelusetelillä ostettavat palvelut

- Hoiva- ja hoitopalvelua hoidettavalle hoidettavan kotiin
- Tukipalvelua hoidettavan kotiin ja kotiympäristöön. Tukipalveluja ovat ateria-, vaatehuolto-, siivous ja asiointipalvelut, osallisuutta ja sosiaalista kanssakäymistä edistävät ja tukevat palvelut, ulkoiluapu, pihatyöpalvelu sekä kylvetys- ja pesuapu.
- Omaishoitajalle hyvinvointipalveluna annettaviin kuntoutus- ja terapiapalveluihin, joita ovat hieronta, fysioterapia, lymfaterapia ja jalkahoito. Tämä palvelusetelin käyttömahdollisuus päättyy 31.7.2025 (Aluehallitus 27.11.2024 § 260)
 - Siun soten viranhaltijat ottavat yhteyttä palveluseteliä käyttäneisiin asiakkaisiin sopiakseen muista lakisääteisen vapaan järjestämisen tavoista. Samalla näiden asiakkaiden suunnitelmat päivitetään.

Omaishoidon tuen kehittämisenäkymät

- THL ehdottaa omaishoitoon kolmea sopimusomaishoidon palkkioluokkaa sekä yhtä hyvinvointialuekohtaista kevyen tuen palkkioluokkaa, jotka määräytyvät omaishoidon sitovuuden perusteella. Selvitys on tehty sosiaali- ja terveysministeriön pyynnöstä. Yhtenäiset myöntämisen perusteet lisäisi omaishoitajien ja hoidettavien yhdenvertaisuutta.
- Omaishoidon tuen kansalliset myöntämisperusteet – THL:n ehdotus
- Asiakaspalautteiden kerääminen tukee vuosittaista kehittämistyötä, kuten myös lainsäädäntömuutokset ja Siun soten strategia.

Omais- ja perhehoitokeskus Onneli koordinoi omaishoitoa Siun sotessa

- Onneli palvelee kaikenikäisten omaishoidon tuen ja ikääntyneiden perhehoidon asiakkaita, läheisiä, ammattilaisia
- Omaishoidon osalta Onneliin on keskitetty viranhaltijapäätökset, toimeksiantosopimukset ja omaishoitajien tiedottaminen sekä asiakaspalautteet
- Alle 65 –vuotiaiden omaishoidon tuen palvelutarpeen arviointi, asiakassuunnitelma ja omatyöntekijyys omaishoidon osalta siirtyy Onneliin. Aloitettu toukokuussa 2024. Entiset asiakkuudet siirtyvät alueilta vaiheittain maaliskuuhun 2025 mennessä.
- Onnelin puhelinpalvelu 013 330 2892 ma-pe klo 9 - 15.00